

Kaupunginhallitus
Kaupunginhallitus

§ 330
§ 347

26.11.2018
10.12.2018

Talousarvio vuodelle 2019 ja taloussuunnitelma vuosille 2020-2021

361/04.041/2018

KH 26.11.2018 § 330

Kuntien talousarvio ja -suunnitelma

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Sen hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kuntalain mukaan neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien ja mikäli taseessa on alijäämää yli 500 €/asukas, kuuden vuoden aikana. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntaliiton laatimassa talousarvio ja -suunnitelmasuosituksessa on tarkemmin määriteltä talousarvion tehtävät ja rakenne. Talousarviolla ja -suunnitelmalla on kaksi näkökulmaa, jotka määrittävät suunnitelman rakenteen. Kaupungin kokonaistalouden näkökulmaa korostetaan tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan esittämisellä. Tuloslaskelmalla osoitetaan, minkälaisen tuloksen talousarvio tuottaa ja miten se muodostuu. Rahoituslaskelmalla selvitetään rahoitustarve ja miten se katetaan.

Tulosohjauksen näkökulma puolestaan toteutetaan käyttötalousosan ja investointiosan toiminnallisilla tavoitteilla ja määrärahoilla. Kuntalain 110 §:ssä tarkoitetut toiminnalliset tavoitteet asetetaan sanallisesti todennettaviksi toimenpiteiksi tai mitattaviksi palvelujen määräksi.

Kemijärven kaupungin taloustilanne ja talousarviosuunnittelun lähtökohdat

Kemijärven kaupungilla on vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaan kattamatonta alijäämää yhteensä 2,9 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 talousarviolla pyrittiin hienosti ylijäämäiseen tulokseen talouden tasapainottamiseksi.

Tilinpäätösennusteen mukaan vuodelta 2018 muodostuu kuitenkin lisää alijäämää arviolta miljoona euroa ja kumulatiivinen alijäämä kasvaa 3,9

miljoonaan euroon. Tämä alijäämä on katettava vuoden 2019 loppuun mennessä.

Valtuusto hyväksyy palvelualueiden määrärahan kokonaiskäytön ja antaa valtuudet lautakunnille ja kaupunginhallitukselle jakaa määrärahat käyttösuunnitelmilla palvelualueiden vastuualueille ja yksiköille.

Talouden tasapainottamiseksi vuoden 2019 talousarviota varten kaupunginhallitus on antanut tarkennetun raamin, jonka pohjalta talousarvioesityksiä on valmisteltu palvelualueilla. Raami oli kaupungin taloustilanteen mukaisesti erittäin tiukka ja hyvinvointipalvelut ei toimintamenojen vuoksi ole päässyt annettuun raamiin talousarvioesityksessään. Erotus annettuun raamiin on 1 040 250 euroa. Tästä summasta miljoona euroa on suunnattu erikoissairaanhoidon palvelujen ostoihin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.11.2018 kokouksessaan pidettäväksi tulo- ja kiinteistöveroerot prosentit vuoden 2018 tasolla.

Kilpailukyky sopimus ja budjettiriihen päätökset pienentävät kuntien saamia verotuloja ja valtionosuuksia. Kemijärven osalta valtionosuus pienenee 553 500 euroa. Verotulotilitys kasvaa ja vuoden 2019 verotulot ovat 866 000 euroa vuoden 2018 toteutumaa korkeammat.

Kunta-alan työntekijöiden lomarahaleikkaus 30 % toteutetaan 2/2017-9/2019. Työaikaa pidennetään keskimäärin 24 tuntia vuodessa ja palkkoihin ei tehdä sopimuskorotuksia v. 2017. Työnantajamaksut pienenevät yhteensä keskimäärin 2,87 % -yksikön verran.

Kuntien eläkemaksut muuttuvat vuonna 2019, sillä varhaiseläkeperusteinen maksu poistuu ja korvautuu työkyvyttömyyseläkemaksulla, mikä maksetaan osana työnantajan maksamaa palkkaperusteista maksua. Keva laskuttaa työnantajan maksut uuden, vuoden 2019 alusta käyttöön otettavan tulorekisterin ja rekisteriin ilmoitettujen tietojen perusteella.

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotus

Kaupunginjohtajan talousarvioehdotuksessa kaupungin toimintakate on vuodelle 2019 yhteensä -54 303 390 euroa.

Investointitaso on tulevina vuosina kaupunginjohtajan tekemistä muutoksista huolimatta korkea ja vaikuttaa suoraan kaupungin lainanottotarpeeseen, koska investointeja ei pystytä toteuttamaan omarahoituksella.

Kaupungin pitkäaikaisten lainojen lainanottotarve vuonna 2019 on 10,4 milj.euroa. Vanhoja lainoja lyhennetään samanaikaisesti 5,0 milj. eurolla. Taloussuunnitelmavuosien 2020-2021 osalta tilanne näyttää velkaantumisen osalta todelta pahalta, sillä velkamäärä näyttää kasvavan esitettyjen investointien ja toimintamenojen vuoksi suunnitelmakaudella jopa 47,7milj. euroon eli yli 6

700 euroon asukasta kohden.

Vuoden 2019 talousarvioesityksen keskeiset tunnusluvut, joissa vertailukohtana on kuluvan vuoden tilinpäätösesennuste (31.10) ovat:

- toimintamenojen lasku 1,8 %
- toimintakatteen muutos -1,0 %
- vuosikate 2,2 milj. euroa, mikä kattaa poistot 93 prosenttisesti
- investointien tulorahoitus 41 %
- tilikauden tulos 0,4 milj. euroa
- bruttoinvestoinnit -5,4 milj. euroa
- rahoitustarve (toiminnan ja investointien rahavirta) 2,6 milj. euroa
- lainamäärä euroa/asukas 4 771 euroa (ilman konserniyhtiöiden lainoja)

Talousoikeus 2013-2020

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintakate	-55 095	-57 831	-55 015	-55 075	-55 716	-54 850	-54 303	-54 160	-54 160
Muutos %	0,1	5,0	-4,9	0,1	1,2	-1,6	-1,0	-0,3	0,0
Tulorahoitus	57 093	57 989	54 270	56 201	55 060	54 950	55 263	55 458	55 894
Muutos %	1,6	1,6	-6,4	3,6	-2,0	-0,2	0,6	0,4	0,8
Vuosikate	2 744	711	-110	2 369	527	1 271	2 198	2 488	2 924
Yli-/alijäämä	-84	-1 999	-2 730	4 209	-1 844	-1 029	438	38	474
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-715	-2 513	-5 243	-1 034	-2 878	-3 907	-3 469	-3 431	-2 957
Nettoinvestoinnit	-3 835	-4 055	-3 720	8 249	-1 755	-2 000	-5 370	-7 800	-4 800
Lainakanta milj.€	28,6	32,2	32,6	32,9	34,5	29,7	35,1	42,9	47,7

Oheisena toimitelinten päätökset vuoden 2019 talousarviosta ja talousoikeus suunnitelmasta vuosille 2020-2021 sekä yhdistelmä toimitelinten investointiesityksistä.

Liitteenä 1 talousarvio 2019 ja talousoikeus suunnitelma 2020-2021 -ehdotus.

(Talous- ja kehittämissuunnittelija Tuula Kuvaja, 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen Kemijärven kaupungin vuoden 2019 talousarvioksi ja vuosien 2020-2021 talousoikeus suunnitelmaksi.

Päätös:

Kokouksessa pidettiin neuvottelutauko klo 18.34 - 18.52.

Kaupunginhallitus päätti, että talousarvio 2019 palautetaan uuteen valmisteluun siten, että suunnitelmakaudella 2020-2021 tavoitellaan 5 miljoonan euron säästöä. Investointien tasoa pitää tarkastella kriittisesti palvelutarpeen ja talouden kantokyvyn mukaisesti.

Kaupunginjohtajan talousarvioesitys kaupunginhallituksen edellyttämin säästöin on seuraavanlainen:

Talousarvio 2019

- Isokylän koulun toiminta loppuu 31.7.2019, säästö 125 000 € v. 2019
- Uimahalli suljetaan 1.7.2019, säästö 400 000 € v. 2019

Palvelualueilta edellytetään lisäksi toiminnan tehostamista ja säästöjä henkilöstömenoissa ja ostoissa yhteensä 200 000 euron verran. Nämä lisätoimenpiteet tulee esittää käyttösuunnitelmissa.

Tuloja kaupungin odotetaan saavan omaisuuden myynnistä ja tytäryhtiöiden tuloutuksista yhteensä 5,8 milj. euroa, mutta nämä tulot eivät sisälly talousarvioon vaan tuodaan valtuustolle talousarviomuutoksina satunnaisten tuottojen määrän tarkentuessa.

Hulevesimaksu esitetään otettavaksi käyttöön vuoden 2019 alusta.

Alla olevassa koonnissa on talouden tasapainottamiseen liittyvät toimenpiteet suunnitelmakaudella:

Kaupungin talouden tasapainotus				
Toimenpiteet	2019	2020	2021	yhteensä
Tulojen lisääminen (ei sis. talousarvioon)				
Hulevesimaksu, tulot	90 000	90 000	90 000	270 000
Kiinteistöjen myynti	350 000	0	0	350 000
Muun omaisuuden myynti	3 000 000	0	0	3 000 000
Tytäryhtiöiden tuloutukset	1 500 000	0	0	1 500 000
Muut tuloutukset	1 000 000	0	0	1 000 000
Tuloutus yhteensä	5 940 000	90 000	90 000	6 120 000
Käyttötalouden kustannusten vähentäminen				
Hallinto- ja tukipalvelut (TA-esitys)				
lisäys palvelujen ostoihin	94 000	0	0	94 000
vähennys toimintamenoissa (netto)	0	-140 300	-215 000	-355 300
Yhteensä	94 000	-140 300	-215 000	-261 300
Hyvinvointipalvelut (TA-esitys)				
Varhaiskasvatuspalvelut	0	0	-50 000	-50 000
Perusopetus- ja lukiokoulutus (Isokylä)	-125 000	-350 000	-400 000	-875 000
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut (uimahalli)	-400 000	-750 000	-750 000	-1 900 000
Perhepalvelut	0	0	0	0
Sairauksien ehkäisy ja hoito	0	-210 000	-530 000	-740 000
Aikuisten psykososiaaliset palvelut (työllisyydenhoito)	-94 000	-40 000	-40 000	-174 000
Vammaispalvelut	0	0	0	0
Ikäihmisten palvelut	0	-50 000	-100 000	-150 000
Yhteensä	-619 000	-1 400 000	-1 870 000	-3 889 000
<i>Sote-vastualueiden muut säästöt NHG (käyttösuun.)</i>	<i>-350 000</i>	<i>-650 000</i>	<i>-350 000</i>	<i>-1 350 000</i>
Yhteensä	-969 000	-2 050 000	-2 220 000	-5 239 000
Tekniset palvelut				
<i>teknisen palvelualueen säästöt (käyttösuun.)</i>	<i>-50 000</i>	<i>-100 000</i>	<i>-100 000</i>	<i>-250 000</i>
Yhteensä	-50 000	-100 000	-100 000	-250 000
Kaikki palvelualueet yhdessä				
Henkilöstömenojen säästö hyöd. eläköitymistä, kannustinvapaita ym. (käyttösuunnitelmassa)	-150 000	-500 000	-300 000	-950 000
Kaupunki yhteensä	-1 075 000	-2 790 300	-2 835 000	-6 700 300

Investointimenoja on karsittu aiemmasta esityksestä suunnitelmakaudelta yhteensä 2,3 milj. euron edestä.

Talouden tunnusluvut uuden kustannusrakenteen mukaisena ovat huomattavasti positiivisemmat ja kaupungin taseeseen kertyneet alijäämät saadaan katettua sekä investointeihin otettavaa lainamäärää vähennettyä aiemmasta esityksestä. Lainamäärän kasvu näyttäisi tällä suunnitelmalla taittuvan vuonna 2021.

	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TPE 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintakate	-55 095	-57 831	-55 015	-55 075	-55 716	-54 850	-53 778	-52 620	-52 075
Muutos %	0,1	5,0	-4,9	0,1	1,2	-1,6	-2,0	-2,2	-1,0
Tulorahoitus	57 093	57 989	54 270	56 200	56 243	56 121	56 502	56 648	57 084
Muutos %	1,6	1,6	-6,4	3,6	0,0	-0,2	0,7	0,3	0,8

Vuosikate	2 744	711	-110	2 369	527	1 271	2 723	4 028	5 009
Yli-/alijäämä	-84	-1 999	-2 730	4 209	-1 844	-1 029	963	1 578	2 559
Kumulatiivinen ali-/ylijäämä	-715	-2 513	-5 243	-1 034	-2 878	-3 907	-2 944	-1 366	1 193
Nettoinvestoinnit	-3 835	-4 055	-3 720	8 249	-1 755	-2 000	-4 974	-6 894	-3 844
Lainakanta milj. €	28,6	32,2	32,6	32,9	34,5	29,7	34,7	38,1	38,1

Oheisena toimielinten päätökset vuoden 2019 talousarviosta ja taloussuunnitelmasta vuosille 2020-2021 sekä yhdistelmä toimielinten investointiesityksistä.

Liitteenä 1 talousarvio 2019 ja taloussuunnitelma 2020-2021 -ehdotus.

(Talous- ja kehittämisjohtaja Tuula Kuvaja, 040 730 0236)

Päätösehdotus (kaupunginjohtaja): Kaupunginhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto hyväksyy ehdotuksen kemijärven kaupungin vuoden 2019 talousarvioksi ja vuosien 2020-2021 taloussuunnitelmaksi.

Päätös: Kokouksessa pidettiin tauko klo 19.17 - 19.31.

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti, että:

Talousarviokirjan lukuun "Talouden tasapainottaminen" lisätään kappale tulojen lisäämisestä ja käyttötalouden kustannusten vähennyksestä.

Isokylän koulun toiminta loppuu 31.7.2019.

Uimahallia ei suljeta 1.7.2019.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden kuluihin tulee saada aleneva trendi, toimintakatteen tulee olla 300 000 euroa pienempi vuosina 2019 - 2021 mm. aukio-oloaikoja (mm. kesäajan sulku) ja henkilöstö mitoitusta tulee tarkastella sekä asiakasmaksuja korottaa.

Toteutetaan henkilöstökartoitus ja tuotetaan yhteenveto palvelutarvekartoituksista alkuvuodesta 2019.

Investoinneista poistetaan Isokylän koulun sisäilmaremontti 20 000 euroa.

Teknisen palvelua toiminnallisiin tavoitteisiin sivulle 48 lisättiin 4. tavoitteeksi Isokylän yleiskaavan valmistuminen.